

- (10) Het uitzuiveren van joden moest duidelijk vooreerst het begin zijn van de vestiging en opbouw van het Derde Rijk. Voorzeker bood de oorlog de basisvoorwaarden voor het verwezenlijken van een steeds radicalere politiek van gewelddadigheid.
- (11) De Waffen-SS als dusdanig vond het nogal vanzelfsprekend, op te komen voor een niet uitsluitend Duitse doch veeleer een Germaanse formatie en trok bijgevolg al in een vroeg stadium nazi gezinde mannen aan uit het Germaanse Scandinavië, Holland en Vlaanderen.
- (12) ... de radicale bevolkingsgerichte Nieuwe Orde in de bezette gebieden en het uiteindelijk uitwissen van ganse bevolkingsgroepen.
- (13) Nazi misdaden vormden een gegeven dat bestendig in beweging was. Hiertegenover was de rechtswetenschap veeleer een statische discipline.
- (14) ... in ieder van ons is er ook een ander die wij niet kennen.
- (15) Er was in dat aanjagen van angst een vorm van choreografie en precisie die wij echt niet hadden verwacht. De manier waarop zij schrik opbouwden, het was bijna het opzetten van een misplaatste grap. Er was een stappenplan, een tijdsschema en een geschikt moment om toe te slaan. Eigenlijk gaat het bij horror om het opbouwen van spanning en daarna is het enkel nog een kwestie van timing. Surrealistisch als deel van een duister verleden, met als gevolg de meest raadselachtige en verbijsterende tragedie van alle tijden. Duitsland, ooit een rijzende ster, was in 1945 een neerslachtige kluzenaar, een stervende natie op een stervende planeet.
- (16) Niets kon hem nog schrik aanjagen, omdat hij reeds de allergrootste angst overwonnen had. En van die bevrijding van angst straalde hij iets uit, een soort van leven na de dood. De terreur zat daar ergens buiten. Want de mens mag zijn gedachten door niets of niemand laten overheersen.

HET KORTSTONDIG BESTAAN VAN "OSTEND FOUNDRIES* LIMITED"

door **Yves DINGENS**

Op 7 oktober 1913 werd te Londen voor notaris Alexander Ridgway de akte verleden ter oprichting van de vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, genaamd "*Ostend Foundries Limited*", waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is te Londen. Doel van de vennootschap is de vestiging en uitbating van een nijverheids- en handelsonderneming die zich zou inlaten met de bewerking van ijzer en staal en alles wat daarmee in verband staat: installatie van puddelovens, convertors, constructiewerkplaatsen, enz. Te dien einde zouden terreinen worden aangekocht gelegen te Zandvoorde om er een metaalgietery op te richten: hiervoor wordt een contract afgesloten met de heer Rodolphe Ghesquière.

Het maatschappelijk kapitaal is bepaald op 60.500 pond sterling, wat een niet zo aanzienlijk bedrag is voor dergelijke onderneming. Men denkt dan ook dat het gaat om de productie van speciale staalsoorten. Het kapitaal is verdeeld in 60.000 preferentiële aandelen van 1 pond sterling en 10.000 gewone aandelen van 1 shilling. De preferentiële aandelen geven recht op een vast cumulatief dividend van 5 % per jaar op het bedrag van het kapitaal. Ze hebben voorrang, wat betreft kapitaal en dividenden op de gewone aandelen. De rest van de eventuele winst wordt verdeeld als volgt: de helft als bijkomend dividend voor de preferentiële aandelen, de andere helft als dividend voor de gewone aandelen.

Volgende personen schreven elk in voor één aandeel en zijn de stichters van de vennootschap:

- Thomas Greenhill, 7 Tanza Road, Hampstead London NW, 'sollicitor's Managing Clerk'
- Max Adan, 7 rue Lafitte, Paris, bankier;

- Noel Cleminson, 52 Queen Victoria Street, London EC, beheerder van een private vennootschap
- Adrien-Léopold Lambert, 60 Watling Street, London EC, beheerder van een openbare vennootschap;
- J. Macadam, 3 Anderson Street, London SW, burgerlijk ingenieur;
- Harold W. Sidley, 26 Stanley Gardens, Hampstead London NW, expert in motoren;
- Sidney Thomas Walker, Greenhill, 60 Watling Street, London EC, secretaris van een private vennootschap.

Berichten in verband met algemene vergaderingen van de vennootschap verschijnen éénmaal in een Londens dagblad en éénmaal in een Belgische krant. Op de algemene vergadering heeft elke aanwezige houder van een preferentieel aandeel recht op één stem per aandeel dat hij bezit. De gewone aandeelhouders hebben geen stemrecht en worden ook niet op de vergadering uitgenodigd. De eerste beheerders zouden in functie blijven tot op de gewone algemene vergadering in 1916 (!). Op elke daaropvolgende gewone algemene vergadering zou een derde van de beheerders zich terugtrekken; dit geldt niet voor de afgevaardigde-beheerder.

Op 9 oktober 1913 worden, overeenkomstig artikel 9 van de statuten, de eerste directeurs benoemd (geregistreerd op 15 januari 1914 te Brussel en bij de griffie van de handelsrechtbank gedeponereerd op 27 januari 1914). Het zijn:

- Rodolphe Ghesquière, 216 rue Masui, Schaarbeek-Brussel, industrieel;
- Jean-Baptiste Fievez, 6 boulevard de la Senne. Brussel, directeur van maatschappijen;
- Max Adan, 7 rue Lafitte Paris, bankier.

De fabriek zou gevestigd worden langs het kanaal Oostende-Brugge, waarvan het gedeelte tot voorbij Zandvoorde onlangs was uitgediept om de toegang voor zeeschepen mogelijk te maken. Bedoeling was aldaar een industriehaven in te richten (een voorloper a.h.w. van het Plassendale-project) en verschillende industrieën waren er reeds gevestigd: "*Unonial Products Cy*", de cokesfabriek "*Société ostendaise Lumière et Force motrice*" (sinds 1912 en voorloper van de latere U.C.B.), een pannenfabriek "*Briqueterie et Tuilerie Ste-Marie et St-Antoine*" (sinds 1895) en een conservenfabriek.

Op 30 december 1913 werd een verslag van het College van burgemeester en schepenen van 27 december 1913 overgemaakt aan de Verenigde commissies. Het betrof de onteigening per zones van terreinen voor het inrichten van een industriehaven op gedeelten van het grondgebied van Zandvoorde en Bredene waarvan de aanhechting bij Oostende werd gevraagd. Op de gemeenteraadszitting van 28 april 1914 diende dhr. Laroye een voorstel in i.v.m. de uitbreiding en de uitbating van onze haveninstallaties. Beide documenten werden besproken op 7 mei 1914. Op de gemeenteraadszitting van 9 juni 1914 (punt 21) wordt het plan goedgekeurd om een industriehaven te creëren langs de oever van het kanaal Oostende-Brugge. Deze installaties kunnen tot stand komen met medewerking van het privé-initiatief. Gevraagd wordt ook het beheer van dit gedeelte van het kanaal officieel aan de stad Oostende over te dragen en ook een gedeelte van Bredene en Zandvoorde te annexeren.

In maart 1914 werd overigens ook gewezen op de voordelen die Oostende bood voor het oprichten van hoogovens die het gebruik van overzeese erts vereisten:

- 1) de arbeidskrachten zijn goedkoop en in overvloed aanwezig;

- 2) cokes, industrieel gas, elektriciteit, drijfkracht kunnen ter plaatse worden geleverd aan praktische en voordelige voorwaarden;
- 3) de schepen die de ertsen aanvoeren kunnen aanmeren vóór de kaai bij de hoogovens zonder te moeten overladen;
- 4) het verkregen gietijzer zou een gemakkelijk en ruim afzetgebied vinden in het binnenland en in de naburige landen.

De eerste wereldoorlog zou evenwel de realisatie van deze mooie plannen vrijdelen en na de grote wereldbrand is de naam "*Ostend Foundries*" nergens meer terug te vinden in de lokale pers. Tijdens de oorlog verschenen in België zeer weinig kranten zodat informatie hieromtrent ontbreekt. Misschien zijn wel enkele lijntjes te vinden in Engelse dagbladen uit deze periode, hoewel men in deze sombere tijden wel belangrijker zaken aan het hoofd had.

We weten uit het dossier in de Britse nationale archieven dat in 1916 werd begonnen met de ontbinding van de maatschappij. Zoals hoger vermeld was 1916 het jaar waarin de eerste algemene vergadering gepland was. Aanvankelijk had men ook wel niet gedacht dat de oorlog zolang zou duren. De procedure tot ontbinding die nog zou aanslepen tot in 1932 (!), is voorzien in artikel 21 van de statuten:

"Ingeval de vennootschap zou worden ontbonden (vrijwillig of op een andere wijze kunnen de vereffenaars, met instemming van een buitengewone vergadering van de vennootschap, elk gedeelte van het actief verdelen onder de aandeelhouders en in natura".

Het feit dat Oostende werd uitgekozen als vestigingsplaats is een bewijs te meer van de grote Engelse invloed in en interesse voor onze stad in de jaren vóór de eerste wereldoorlog en ook nog daarna. Het beheer van de onderneming was dan ook vooral een Engelse aangelegenheid, met weliswaar twee Belgische directeurs die uiteraard aan de beheerraad verantwoording moesten afleggen.

* [*foundry* = (metaal)gieterij]

BRONNEN

- Recueil des actes et documents relatifs aux sociétés commerciales.
Annexe au 'Moniteur belge' du 27 novembre 1913, nr. 6223, p. 1175-1180;
Annexe au 'Moniteur belge' du 4 février 1914, nr. 815.
- Le Carillon; 06/11/1913.
- L'Echo d'Ostende; 25/01/1914.
- Le Littoral; 21/03//1914 en 13/06/1914.
- Bulletin communal de la Ville d'Ostende, année 1914.

De documenten i.v.m. 'Ostend Foundries Ltd.' worden bewaard in *The National Archives*, Kew.

(<http://www.sar.nationalarchives.gov.uk/>) Access Status for Piece BT 31/21749/131471.
Ze zijn evenwel niet gedigitaliseerd.